

Брюксел, 18.12.2017г.
COM(2017) 776 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

Годишен доклад на фонд „Солидарност“ на Европейския съюз за 2016 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

1.	Въведение	2
2.	Заявления, получени през 2016 г.	2
3.	Финансиране.....	7
4.	Приключени случаи	7
5.	Заклучения	9

1. ВЪВЕДЕНИЕ

В член 12 от Регламент (ЕО) № 2012/2002 на Съвета от 11 ноември 2002 г. за създаване на фонд „Солидарност“ на Европейския съюз (наричан по-долу „Регламента“) се предвижда, че Европейският парламент и Съветът трябва ежегодно да получават доклад за дейността на Фонда за предходната година. В настоящият доклад се описват дейностите на фонд „Солидарност“ на ЕС (наричан по-долу „фонд „Солидарност“) през 2016 г. В доклада се обобщават получените заявления и приключените случаи през 2016 г. Подадените в Комисията заявления през 2016 г. бяха оценени съгласно преразгледаните критерии, определени в Регламента след изменението му през 2014 г.¹

През 2016 г. Комисията получи шест заявления за финансова вноска от фонд „Солидарност“, а именно от Гърция (за земетресението в Лефкада), от Обединеното кралство (за наводнения), от Германия (за наводненията в Долна Бавария), от Кипър (за суша и пожари), от Португалия (за пожарите в Мадейра) и от Италия (за земетресения). Поредицата земетресения в италианските Апенини в периода август 2016 г. — януари 2017 г. представляват най-голямото природно бедствие за фонд „Солидарност“.

Четири държави поискаха авансови плащания, въведени с преразглеждането на Регламента през 2014 г. В тези случаи Комисията изплати авансови плащания в размер на общо 31,3 милиона евро в рамките на няколко седмици след получаването на заявленията.

През 2016 г. бяха мобилизирани средства от фонд „Солидарност“ за сумата от 33,1 милиона евро за две заявления, а именно за земетресението в Гърция и за наводненията в Германия. Решенията по другите четири заявления, получени през 2016 г., бяха взети в началото на 2017 г.

През 2016 г. Комисията приключи четири интервенции по фонд „Солидарност“. Подробностите са описани в раздел 4.

В приложение I са представени праговете за „големи бедствия“, приложими през 2016 г., за мобилизиране на средства от фонд „Солидарност“. В приложение II се представя общ преглед на получените през 2016 г. заявления, включително съответната финансова информация.

2. ЗАЯВЛЕНИЯ, ПОЛУЧЕНИ ПРЕЗ 2016 Г.

През 2016 г. Комисията получи шест заявления за финансова вноска от фонд „Солидарност“. Всички те бяха подадени в законовия срок „не по-късно от 12 седмици след първото настъпване на щетата“ (член 4, параграф 1 от Регламента). Четири от съответните заявления се отнасяха до регионални бедствия, а две — до голямо бедствие.

ГЪРЦИЯ — земетресение в Лефкада през 2015 г.

¹ Регламент (ЕО) № 2012/2002 на Съвета от 11 ноември 2002 г. за създаване на фонд „Солидарност“ на Европейския съюз (ОВ L 311, 14.11.2002 г., стр. 3), изменен с Регламент (ЕС) № 661/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 г. (ОВ L 189, 27.6.2014 г., стр. 143).

Поредица от земетресения, достигащи максимум 6,1 по скалата на Рихтер, удариха Лефкада сутринта на 17 ноември 2015 г. В северните части на островите Итака и Кефалония също бяха регистрирани щети. След земетресението последваха няколко вторични труса. На засегнатото население бяха предоставени временни жилища, подслон и храна. Земетресението нанесе щети на 120 жилища, от които 20 бяха сметени за неподходящи за живеене. Беше съобщено и за нанесени щети на провинциални и общински инфраструктурни мрежи, частни и обществени сгради (например местна болница, пристанища) и на културни обекти (предимно църкви). Свлачищата погребяха и разрушиха някои от най-важните за туризма плажове в западната част на острова.

Гърция подаде заявление за финансова вноска от фонд „Солидарност“ на 5 февруари 2016 г. В отговор на запитване от Комисията на 9 март 2016 г. беше предоставена актуализирана информация.

Гръцките органи първоначално оцениха общите преки щети на 65,919 милиона евро. През март 2016 г. гръцките органи оцениха общите преки щети на 66,073 милиона евро. Щетите представляваха 2,1 % от регионалния брутен вътрешен продукт (БВП) на съответния регион Йонийски острови на ниво NUTS 2 (по общата класификация на териториалните единици за статистически цели) (EL62)² и по този начин бедствието беше определено за регионално бедствие. Прагът за мобилизиране на средства от фонд „Солидарност“ за този регион е 1,5 % от регионалния БВП.

На 8 април 2016 г. Комисията предостави авансово плащане на Гърция в размер на 164 798 EUR, което представлява 10 % от очакваната финансова вноска от фонд „Солидарност“.

Комисията направи оценка на искането и предложи на Европейския парламент и на Съвета на 21 юни 2016 г. да мобилизират средства от фонд „Солидарност“ в размер на 1 651 834 EUR. Остатъкът от финансовата вноска от фонд „Солидарност“ беше изплатен на Гърция на 15 ноември 2016 г., след като съответният коригиращ бюджет беше одобрен от Европейския парламент и Съвета.

ОБЕДИНЕНО КРАЛСТВО — наводнения през 2015 г.

На 5 декември 2015 г. Обединеното кралство (ОК) претърпя обширно наводнение, засягащо 11 региона³. От наводнението пострадаха 16 000 домакинства и 4 985 предприятия, а около 3 600 домакинства трябваше да бъдат настанени във временни жилища. В спасителните операции и усилията за възстановяване участваха 1 700 военнослужещи, като около 700 от тях бяха на разположение през цялото време. Бедствието оказа силно въздействие върху туристическия сектор (напр. отмяна на хотелски резервации, по-малко туристи), като само в северната част на Англия 35 % от дружествата в

² EL62 = регионален БВП в размер на 3 137 милиона евро въз основа на данни от 2014 г.

³ 11 засегнати региона = UKC2-Northumberland, UKD1-Cumbria, UKD3-Great Manchester, UKD4-Lancashire, UKE2-North Yorkshire, UKE4-West Yorkshire, UKL1-West Wales and the Valleys, UKM2-Eastern Scotland, UKM3-South Western Scotland, UKM5-North Eastern Scotland и UKN0-Northern Ireland.

туристическия сектор се намират в райони, засегнати от наводненията. Земеделските стопанства също претърпяха загуба на продукция.

На 26 февруари 2016 г. Обединеното кралство подаде заявление за финансова вноска от фонд „Солидарност“, като общите преки щети бяха оценени на 2 300 милиона евро. В заявлението органите на Обединеното кралство посочиха, че оценката на щетите все още е в ход и че отчетената сума е условна. Окончателното заявление с актуализираната сума в размер на 2 412,042 милиона евро беше подадено на 22 септември 2016 г. Бедствието беше определено като регионално природно бедствие, тъй като общите преки щети представляваха 5,77 % от среднопретегления БВП на 11-те засегнати региона на ниво NUTS 2⁴, които очевидно надхвърлят прага от 1,5 % от среднопретегления регионален БВП, предвиден в Регламента.

Обединеното кралство не поиска предоставянето на авансово плащане.

Комисията направи оценка на искането и предложи на Европейския парламент и на Съвета на 13 януари 2017 г. да мобилизират средства от фонд „Солидарност“ в размер на 60 301 050 EUR. Информацията, необходима за изплащане на финансовата вноска, беше представена от Обединеното кралство на 5 май 2017 г. Плащането на Обединеното кралство беше направено на 17 юли 2017 г., след като съответният коригиращ бюджет беше одобрен от Европейския парламент и Съвета.

ГЕРМАНИЯ — Наводнение на Долна Бавария през 2016 г.

В периода май и юни 2016 г. Германия преживя необичайно силни валежи, които доведоха до преливане на реки извън бреговете им и наводняване на няколко села, по-специално в района на Нидербайерн (Долна Бавария). Най-силно засегнат беше районът Ротал-Ин в Долна Бавария. Град Зимбах ам Ин беше почти изцяло унищожен на 1 юни. Само в района Ротал-Ин беше наводнена площ от приблизително 430 km² с около 5 000 домове. Общо над 47 000 души в Долна Бавария бяха засегнати, а седем души загубиха живота си. Бедствието разруши обществената инфраструктура, частни домове и предприятия.

Германия подаде заявление за финансова вноска от фонд „Солидарност“ на 19 август 2016 г. Заявлението беше ограничено до един-единствен регион на ниво NUTS 2, а именно Нидербайерн (DE22). Очакваните общи преки щети бяха 1 259,005 милиона евро. Това представляваше 3,03 % от БВП на региона⁵ и надхвърли регионалния праг от 1,5 %, както е предвидено в Регламента.

Германия не поиска да ѝ бъдат предоставени средства авансово.

Комисията направи оценка на искането и предложи на Европейския парламент и на Съвета на 14 октомври 2016 г. да мобилизират средства от фонд „Солидарност“ в размер на 31 475 125 EUR. След като съответният коригиращ бюджет беше одобрен от Европейския парламент и Съвета, финансовата вноска от Фонда беше изплатена на Германия на 29 март 2017 г.

КИПЪР — Суша и пожари през 2016 г.

⁴ Претегленият регионален БВП възлиза на 41 784 милиона евро въз основа на данни за 2014 г.

⁵ DE22 = Регионален БВП от 41 522 милиона евро въз основа на данни за 2014 г.

През периода от октомври 2015 г. до юни 2016 г. Кипър пострада от много ниски валежи и многократни горещи вълни. Последвалата суша доведе до загуба на култури, горски и растителни пожари и недостиг на вода. Недостигът на вода оказва силно въздействие върху селското стопанство, домакинствата и околната среда. Големи части от областите Никозия, Ларнака и Фамагуста понесоха 100 % щети по влаголюбивите култури (например ечемик, пшеница и други ненапоявани фуражни култури). Притокът във водохранилищата беше сериозно намалял, особено в язовир „Курис“, основният източник на вода за пречиствателните станции и за напояване. В средата на юни горещата вълна над Кипър предизвика два големи горски пожара. Първият пожар в Аргака изгори площ от 763 хектара от държавния горски масив на Пафос. Вторият пожар в Солеа изгори площ от 1897 хектара, повечето от които са част от държавния горски масив „Аделфи“.

Кипър подаде заявление за финансова вноска от фонд „Солидарност“ на 5 септември 2016 г. Кипър оцени общите преки щети, причинени от сушата и горските пожари, на 180,803 милиона евро. Тази сума превиши приложимия за Кипър праг за голямо бедствие за мобилизиране на средства от фонд „Солидарност“, който през 2016 г. беше 101,412 милиона евро (т.е. 0,6 % от brutния национален доход (БНД) въз основа на данните за 2014 г.).

На 5 декември 2016 г. Комисията предостави авансово плащане на Кипър в размер на 729 876 EUR, което представляваше 10 % от очакваната финансова вноска от фонд „Солидарност“.

Комисията направи оценка на искането и предложи на Европейския парламент и на Съвета на 24 януари 2017 г. да мобилизират средства от фонд „Солидарност“ в размер на 7 298 760 EUR. Остатъкът от финансовата вноска от фонд „Солидарност“ беше изплатен на Кипър на 16 май 2017 г., след като съответният коригиращ бюджет беше одобрен от Европейския парламент и Съвета.

ПОРТУГАЛИЯ — Пожари на остров Мадейра през 2016 г.

Високите температури, много силните ветрове и изключително ниските валежи, които засегнаха остров Мадейра в периода 8—13 август 2016 г., предизвикаха големи горски пожари с особено сериозни последици за столицата Фуншал и община Калета. Те също така имаха силно въздействие върху ежедневието и имуществото на населението, включително три жертви. Изгорялата площ обхвана 6 000 хектара, от които 560 хектара бяха защитени зони, принадлежащи към мрежата „Натура 2000“. Исторически обекти и стотици частни домове понесоха щети или бяха разрушени. Освен това бяха засегнати и основни инфраструктури, предприятия и селскостопанският сектор.

Португалия подаде заявление за вноска от фонд „Солидарност“ на 21 септември 2016 г. На 26 октомври 2016 г. Португалия изпрати допълнителна информация, за да допълни заявлението.

Португалските органи представиха заявлението като заявление за регионално бедствие с общи преки щети, причинени от бедствието, оценени на 157 милиона евро. За най-отдалечените региони, които включват Мадейра, прагът за регионално бедствие е 1 % от регионалния БВП. Съобщените преки

щети представляваха 3,84 % от БВП на Мадейра⁶, които поради това бяха определени като регионално бедствие.

На 23 ноември 2016 г. Комисията предостави авансово плащане на Португалия в размер на 392 500 EUR, което представляваше 10 % от очакваната финансова вноска от фонда.

Комисията направи оценка на искането и предложи на Европейския парламент и на Съвета на 24 януари 2017 г. да мобилизират средства от фонд „Солидарност“ в размер на 3 925 000 EUR. Остатъкът от финансовата вноска от фонд „Солидарност“ беше изплатен на Португалия на 16 май 2017 г., след като съответният коригиращ бюджет беше одобрен от Европейския парламент и Съвета.

ИТАЛИЯ — Поредица от земетресения през 2016/2017 г.

Италия беше разтърсена от земетресение с магнитуд 6 по скалата на Рихтер на 24 август 2016 г. Земетресението засегна обширни части от веригата Апенини в Централна Италия, в районите на Аbruцо, Лацио, Марке и Умбрия. Последваха множество вторични трусове. В края на октомври 2016 г. същият регион беше разтърсен от още две сериозни земетресения. Първото беше на 26 октомври с магнитуд 5,9 по скалата на Рихтер, а второто — на 30 октомври 2016 г. с магнитуд 6,5. Тези земетресения допълнително влошиха положението и причиниха значителни допълнителни щети в засегнатите райони. На 18 януари 2017 г. четири нови земетресения разтърсиха южната част на района, където инфраструктурата и домовете, на които вече бяха нанесени щети преди това, се сринаха поради съчетанието от силен снеговалеж и новите трусове. Сериозните и широко разпространени щети засегнаха частни и обществени сгради, инфраструктурата, предприятия, селското стопанство и важни обекти на културното наследство и се оказаха най-сериозното бедствие, във връзка с което фонд „Солидарност“ някога е отпуснал средства.

Италия първоначално подаде заявление за финансова вноска от фонд „Солидарност“ на 16 ноември 2016 г. Въз основа на това Комисията предостави авансово плащане от очакваната вноска от фонд „Солидарност“ в размер на 30 милиона евро и го изплати на 9 декември 2016 г.

За да се вземат предвид последващите земетресения, Италия представи на 15 февруари 2017 г. актуализирано заявление с преразгледана прогноза, включваща всички щети, причинени от земетресенията в периода 24 август 2016 г. — 18 януари 2017 г. На 25 май 2017 г. беше предоставена допълнителна информация.

Към момента на изготвяне на настоящия доклад обработването на това заявление все още е в ход и ще бъде отразено в годишния доклад на фонд „Солидарност“ за 2017 г.

⁶ РТ30 = регионален БВП от 4 085 милиона евро въз основа на данни за 2014 г.

3. ФИНАНСИРАНЕ

Европейският парламент и Съветът одобриха две финансови вноски от фонд „Солидарност“ през 2016 г.

- (1) **Гърция, земетресението в Лефкада през 2015 г.:** Европейският парламент и Съветът одобриха мобилизирането на средства от фонд „Солидарност“ на 11 октомври 2016 г. Общата вношка в размер на 1 651 834 EUR би могла да бъде покрита от бюджетните кредити за авансови средства в размер на 50 милиона евро, които са налични в бюджета за авансови плащания за 2016 г. Плащането на Гърция беше извършено през ноември 2016 г.
- (2) **Германия, наводнение на Долна Бавария през 2016 г.:** Европейският парламент и Съветът одобриха финансова вношка от фонд „Солидарност“ в размер на 31 475 125 EUR на 19 октомври 2016 г.⁷. Тъй като плащането не можеше да бъде изпълнено през 2016 г., бюджетните кредити трябваше да бъдат пренесени за 2017 г. Плащането за Германия беше извършено през март 2017 г.

През 2016 г. четири държави (Гърция, Кипър, Португалия и Италия) поискаха авансови плащания. Всички искания общо в размер на 31,287 милиона евро бяха одобрени от Комисията. Плащанията бяха направени от „резерва“ от 50 милиона евро за авансови плащания, вписан в бюджета за 2016 г. Гърция получи авансово плащане през април 2016 г., Португалия — през ноември, Кипър и Италия — през декември 2016 г.

Държава бенефициер	Природно бедствие	Категория	Процедура	Сума (в евро)
Гърция	Земетресение в Лефкада от 2015 г.	регионално	Решение за мобилизиране на средства	1 651 834
Германия	Наводнение на Долна Бавария през 2016 г.	регионално	Коригиращ бюджет	31 475 125
ОБЩО ВСИЧКО				33 126 959

4. ПРИКЛЮЧЕНИ СЛУЧАИ

През 2016 г. Комисията приключи четири интервенции по фонд „Солидарност“. Всички от тях бяха изпълнени съгласно условията на Регламента преди преразглеждането му през 2014 г. Съгласно тези условия в член 8, параграф 2 от Регламента се предвижда, че в рамките на 18 месеца от датата на усвояване на финансовата вношка, държавата бенефициер представя доклад относно финансовото изпълнение („доклад за усвояването на средствата“), придружен от отчет, оправдаващ разходите („декларация за достоверност“).

⁷

В коригиращия бюджет № 6 за 2016 г. се предвижда мобилизирането на средства от фонд „Солидарност“ на Европейския съюз в размер на 31 475 125 EUR под формата на бюджетни кредити за поети задължения и бюджетни кредити за плащания. Мобилизирането на средства се отнася за наводненията в Германия.

- (1) **Испания, горски пожари през 2003 г.:** финансовата вноска от фонд „Солидарност“ възлезе на 1 331 милиона евро. През март 2006 г. Испания представи доклада относно изпълнението и декларацията за достоверност. Комисията поиска от Испания допълнителна информация, за да завърши оценката си. Испанските органи съобщиха, че сумата от 778 258,73 EUR трябва да бъде върната. Сумата беше върната на Комисията и тя приключи интервенцията през юни 2016 г.
- (2) **Испания, земетресение в Лорка от 2011 г.:** финансовата вноска от фонд „Солидарност“ възлезе на 21 071 милиона евро. Испания поиска да удължи срока за представяне на доклада относно изпълнението и декларацията за достоверност. Комисията получи доклада за изпълнението и придружаващите го документи през юли 2014 г. Въз основа на информацията, предоставена в декларацията за достоверност, допустимите разходи по фонд „Солидарност“ бяха 364 473,17 EUR по-малко от изплатената финансова вноска. Комисията събра тази сума през юни 2016 г.
- (3) **Хърватия, наводнения през 2012 г.:** финансовата вноска от фонд „Солидарност“ възлезе на 286 587 EUR. Докладът относно изпълнението и декларацията за достоверност бяха представени през юни 2015 г. По искане на Комисията Хърватия предостави допълнителна информация, след която интервенцията приключи през юли 2016 г.
- (4) **Австрия, наводнения през 2013 г.:** финансовата вноска от фонд „Солидарност“ възлезе на 21 662 милиона евро. През август 2015 г. Австрия представи доклада относно изпълнението и декларацията за достоверност. Докладът беше пълен и отговаряше на изискванията на Регламента, поради което Комисията можа да приключи интервенцията през август 2016 г.

През 2016 г. Комисията получи и три нови доклада относно изпълнението и декларации за достоверност от Румъния за сушата и пожарите през 2012 г., от Германия — за наводнението през 2013 г. и от Чешката република — за наводнението през 2013 г. Процедурата по приключването за тези интервенции все още е в ход.

5. ЗАКЛЮЧЕНИЯ

Броят на новите заявления за предоставяне на средства по фонд „Солидарност“, представени на Комисията през 2016 г., беше ограничен, като две заявления бяха свързани с бедствия, вече настъпили през ноември и декември 2015 г. (земетресение в Лефкада и наводнения в Обединеното кралство). Това изглежда още веднъж потвърждава, че преразглеждането и изясняването на критериите за регионални бедствия в изменения през 2014 г. Регламент води до очакваните резултати, а именно вече да не се представят очевидно недопустими заявления.

През август и октомври обаче Италия отново беше засегната от опустошителни земетресения, които — заедно с още по-сериозен трус през януари 2017 г. — се оказаха най-голямото бедствие, с което фонд „Солидарност“ трябваше да се справи от създаването си през 2002 г. Възлизайки на 22 милиарда евро, размерът на щетите беше почти двойно по-голям от този на втория по мащаб случай — земетресението в Емилия-Романя през 2012 г. Тези събития потвърждават схемата, установена при предишни случаи: Докато наводненията несъмнено представляват най-големия дял от бедствията, водещи до подаване на заявления за предоставяне на средства от фонд „Солидарност“ (около две трети от всички случаи), земетресенията са сред най-редките, но нанасящи най-много щети и водещи до най-много разходи бедствия, без да се споменават щетите в човешки план — жертвите, ранените или хората, разселени за дълъг период от време.

Малкият брой заявления през 2016 г. и фактът, че заявлението за предоставяне на средства за земетресението в Италия беше приключено едва през 2017 г., беше благоприятно съвпадение в бюджетно отношение. Мобилизираните през 2016 г. средства бяха изплатени от неизползваната част от годишно разпределените средства за 2015 г., пренесени за 2016 г. Съответно пълният размер на средствата, отпуснати за 2016 г., остана неизползван и беше пренесен за 2017 г., което позволи през 2017 г. най-голямата вноска от фонд „Солидарност“ да бъде мобилизирана за Италия. Този сценарий показва, че възможността за пренасяне с една година на неусвоените суми за предходната година е изключително полезна за поддържане на функционирането на фонд „Солидарност“ от бюджетна гледна точка, въпреки че годишно разпределените му средства бяха намалени за многогодишната финансова рамка за периода 2014—2020 г. от 1 милиард евро по текущи цени на 500 милиона евро по цени през 2011 г. Важно е тази гъвкавост да бъде запазена след 2020 г. От друга страна, събитията от 2016 г. също показват, че финансовата основа на фонд „Солидарност“ е твърде малка и фондът може лесно да срещне затруднения, ако се случат много тежки бедствия за относително кратък период от време, особено когато не е възможно пренасянето на някаква значителна сума от предходната година. В такъв случай би било трудно да се запазят установените ставки на помощта, което би нарушило принципа на равноправно третиране.

Възможността за извършване на авансови плащания, въведена в Регламента при преразглеждането му през 2014 г., се оказа много полезна. Въпреки че не беше поискано авансово плащане от всички подали заявления държави, Комисията можа да изплати поисканите авансови плащания във всички случаи с изключение на един в рамките на един месец след подаването на пълната

документация по заявлението. Изглежда заслужава да се обмисли дали увеличаването на авансовите плащания над сегашната ставка от 10 % от очакваната финансова вноска от фонд „Солидарност“ (ограничена до максимум 30 милиона евро) би могло да представлява жизнеспособно решение за подобряване на способността за реакция на фонд „Солидарност“, за чието пълно мобилизиране чрез бюджетна процедура във всеки отделен случай все още са необходими много месеци.